

Riksdagens protokoll 2000/01:30

Tisdagen den 21 november

Kl. 15.00 – 16.32
18.00 – 18.22

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 14 och 15 november.

2 § Ledighet, m.m.

Talmannen meddelade att *Siw Persson* (fp) ansökt om sjukledighet under tiden den 21 november–20 december 2000.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Christer Nylander* (fp) skulle tjänstgöra som ersättare för *Siw Persson*.

3 § Kompletteringsval till vissa utskott

Talmannen anmälde att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp under *Yvonne Ångströms* sjukledighet anmält hennes ersättare *Lennart Degerliden* som suppleant i utbildningsutskottet, näringsutskottet och bostadsutskottet samt under *Siw Perssons* sjukledighet anmält hennes ersättare *Christer Nylander* som suppleant i justitieutskottet, lagutskottet och utrikesutskottet.

Talmannen förklarade valda till

suppleant i justitieutskottet
Christer Nylander (fp)

suppleant i lagutskottet
Christer Nylander (fp)

suppleant i utrikesutskottet
Christer Nylander (fp)

suppleant i utbildningsutskottet
Lennart Degerliden (fp)

4 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelande att vid frågestunden *torsdagen den 23 november kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Vice statsminister Lena Hjelm-Wallén, statsrådet Maj-Inger Klingvall, utbildningsminister Thomas Östros, statsrådet Ingegerd Wärnersson och statsrådet Lars-Erik Lövdén.

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2000/01:93

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:93 av Cecilia Magnusson om polisen och brottsligheten mot barn.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 november 2000.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 9 november 2000

Justitiedepartementet

Thomas Bodström

Interpellation 2000/01:94

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:94 av Gunnel Wallin om polisverksamheten.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 november 2000.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 9 november 2000

Justitiedepartementet

Thomas Bodström

Interpellation 2000/01:79

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:79 av Johan Pehrson (fp) om människosmuggling.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 november 2000.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor och att interpellationsstunden den 21 november är fulltecknad.

Stockholm den 10 november 2000

Utrikesdepartementet

Maj-Inger Klingvall

Enligt uppdrag

Dag Klackenborg

Expeditionschef

Prot. 2000/01:30
21 november

Interpellation 2000/01:95

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:95 av Ulla-Britt Hagström (kd) om IT och jämställdhet.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2000.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa.

Stockholm den 13 november 2000

Näringsdepartementet

Björn Rosengren

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2000/01:99

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:99 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) om väg 73.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2000.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa.

Stockholm den 13 november 2000

Näringsdepartementet

Björn Rosengren

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2000/01:100

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:100 av Kenneth Lantz (kd) om Helsingborg.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2000.

Prot. 2000/01:30
21 november

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa.
Stockholm den 13 november 2000
Näringsdepartementet
Björn Rosengren
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

Interpellation 2000/01:97

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:97 av Ewa Thalén Finné (m) om verksamheten vid Lunds universitets historiska museum.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2000.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 14 november 2000

Kulturdepartementet

Marita Ulvskog

Interpellation 2000/01:98

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:98 av Ola Karlsson (m) om taltidningstjänster via Internet.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2000.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 14 november 2000

Kulturdepartementet

Marita Ulvskog

Interpellation 2000/01:72

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:72 av Per Westerberg (m) om telelagen, YGL och EU-kommissionen.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 januari 2001.

Skälet till dröjsmålet är att det varit svårt att hitta en debattdag som passat både interpellanten och statsrådet.

Stockholm den 17 november 2000

Näringsdepartementet

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:105 av Ulf Nilsson om fristående skolor.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 januari 2001.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa samt medverkan vid statsbesök.

Stockholm den 16 november 2000

Utbildningsdepartementet

Ingegerd Wärnersson

Interpellation 2000/01:112

Till riksdagen

Interpellation 2000/01:112 av Erling Wälivaara om åtgärder mot mobbning.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 januari 2001.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa samt medverkan vid statsbesök.

Stockholm den 16 november 2000

Utbildningsdepartementet

Ingegerd Wärnersson

6 § Svar på interpellation 2000/01:15 om aidsfrågan i Sydafrika

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Marianne Andersson har frågat om statsministern avser att aktualisera frågan om hiv eller aids i sina samtal med Sydafrikas president Mbeki.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Marianne Anderssons fråga berör ett av de mest akuta problemen för Afrika, inte minst för Sydafrika. Hiv eller aids hotar att bli en nationell katastrof i Sydafrika, och uppgifter gör gällande att omkring 20 % av befolkningen i åldern 15–49 år är hivpositiv. År 2010, när epidemin beräknas nå sin kulmen i Sydafrika, antas medellivslängden ha sjunkit från dagens 60 år till 40 år.

En viktig faktor för att framgångsrikt kunna påverka befolkningens beteendemönster och hindra spridning av epidemin är ett starkt politiskt engagemang av ledare på olika nivåer och inom olika sektorer i samhället. Det finns i dag en växande politisk beredskap på flera håll i Afrika för att angripa aidsproblemet.

President Mbeki har tidigare gjort uttalanden som ifrågasatt sambandet mellan hiv och aids. Entydiga vetenskapliga rön, om vilka det råder bred enighet bland forskare, klargör att det är hivviruset som orsakar aids, även om andra faktorer kan vara starkt bidragande till att immunförsvaret bryts ned. Denna syn kommer regeringen även fortsatt att föra fram i kontakterna med Sydafrika.

Det bör emellertid noteras att den nationella aidsstrategi som den sydafrikanska regeringen tagit fram baseras på att det är hiv som orsakar aids. En tvärdepartemental kommitté – Partnership against AIDS – och ett nationellt aidsråd har bildats för att fokusera regeringens ansträngningar på området. En femårig aktionsplan har lanserats i samarbete med

relevanta aktörer på området. Den sydafrikanska regeringen har lagt fram en ny strategi för bekämpande av spridningen av hiv eller aids. Strategin innehåller bl.a. rekommendationer om behandling av hivpositiva och om hur man ska förhindra att smittan sprids vidare från gravida kvinnor till deras ofödda barn. Bromsmedicin ska erbjudas till hivpositiva gravida kvinnor i större skala än hittills.

Sverige och Sydafrika har inom ramen för den nybildade bilaterala kommissionen enats om att upprätta ett hälsoforum. Detta forum kommer att ägna sig åt dialog kring hälso- och fattigdomsfrågor, utbyte av forskningsresultat och forskare samt seminarieverksamhet. Fokus kommer att riktas på tuberkulos, malaria och hiv eller aids. En bred ansats kommer att tillämpas där både medicinsk och samhällsvetenskaplig forskning inkluderas. Från svensk sida kommer vi givetvis att erbjuda den erfarenhet och kompetens som vi besitter inom området, bl.a. vad avser forskning kring vaccnutveckling, förebyggande arbete bland ungdomar och sexualundervisning men också vård och omsorg.

Marianne Andersson nämner några lyckade projekt i Sydafrika och Zambia där Sverige arbetar för att förändra attityder och beteenden, inte minst bland den manliga befolkningen. Vikten av att nå ut till männen diskuterades även under mötet med den bilaterala kommissionen. Regeringen avser framöver, genom att stimulera och medverka i utbyte av erfarenheter och kompetens, att söka bidra till minskad spridning av epidemin.

Hiv- eller aidsituationen i Sydafrika har berörts i våra bilaterala kontakter med Sydafrika. Bl.a. diskuterades ämnet vid besöket av Sydafrikas utrikesminister Dlamini Zuma i maj hos utrikesminister Lindh. Under vistelsen besöktes bl.a. en ungdomsmottagning i Stockholm, och besöket var mycket uppskattat. Erfarenhetsutbyte inom detta område skulle kunna vara föremål för framtida samarbete. Dlamini Zuma nämnde under den avslutande presskonferensen att förebyggande åtgärder i form av säkrare sex, uppskjuten sexdebut samt trohet inom äktenskapet var grundläggande för att stoppa utbredningen av hiv eller aids i Sydafrika.

Inom ramen för det svenska utvecklingssamarbetet med Sydafrika integreras nu hiv- eller aidsaspekten i samtliga insatser; detta för att möjliggöra ett brett angreppssätt. Vidare har Sverige generellt utökat sina insatser inom hiv- eller aidsområdet i Afrika. Sida har, tillsammans med Utrikesdepartementet, tagit fram en aidsstrategi för svenskt internationellt utvecklingssamarbete. Sida inrättade i september ett kontor för aidsfrågor i regionen, beläget i Harare, för att intensifiera ansträngningarna för att integrera hiv- eller aidsaspekten i svenskt utvecklingssamarbete i Sydafrika och i regionen i övrigt.

På svenskt initiativ anordnades i oktober i Harare ett seminarium ägnat åt barnfrågor med särskild inriktning på barns rättigheter och hiv eller aids. Seminariet var en del i EU:s dialog med SADC, en samarbetsorganisation för regional integration och utveckling i södra Afrika, och kommer att följas upp inför den internationella barnkonferensen 2001.

Anf. 2 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag vill tacka biståndsministern för svaret på min interpellation, som jag ställde för ungefär två månader sedan. Det var efter en resa i dessa länder som dessa frågor verkligen blev uppenbart tydliga för

oss som var där. Det är bra att Sverige arbetar aktivt med att hindra spridning och lindra verkningar av aidsepidemin. Jag vet att vi gör mycket. Vi har stora kunskaper och också möjligheter. Det såg vi i de projekt som vi besökte. Den här epidemin hotar inte bara livet utan hela utvecklingen i dessa länder, över huvud taget fred, säkerhet och utveckling. Det är en otroligt stor fråga.

Samtidigt måste jag beklaga att statsministern inte ville svara på min interpellation. Anledningen till att jag ställde interpellationen just till honom var hans enligt egen utsago mycket goda relationer med Sydafrikas president Thabo Mbeki, en president som under en betydande tid saboterat allt arbete mot hiv eller aids i sitt land och i de omkringliggande länderna.

Det är inte lätt att få effekter av förebyggande arbete mot aids, att förhindra spridning, eller att få människor att ändra beteende när presidenten påstår att all forskning och alla erfarenheter av vad som orsakar aids är felaktiga och en västerländsk konspiration. Det är klart att människor lyssnar till sin president, och människor i grannländerna lyssnar också. Det märkte vi riksdagsledamöter som besökte det stora aidsprojekt i Kafuedistriktet utanför Lusaka i Zambia som RFSU bedriver tillsammans med sin zambiska motsvarighet och en katolsk organisation. Alla dem som vi träffade som arbetade i projektet kanske inte trodde på Mbekis teorier, men de var mycket upprörda. Däremot kan vi ana hur hans budskap sprids via radio, som är det medium som når de flesta människor i fattiga länder, både i Zambia och i Sydafrika om vi nu håller oss till dem.

I de här länderna, där männen tar för sig sexuellt på det mest vidlyftiga sätt och där kvinnorna inte har någon som helst möjlighet att säga nej eller kräva kondom, blir sådana budskap dubbelt negativa. De män som inte vill förstå – och det är många, kan jag berätta, för vi träffade parlamentsledamöter där som hade en mycket konstig uppfattning – får vatten på sin kvarn. De ändrar ingenting i sitt beteende då. Hur många som blivit smittade på grund av detta och hur många barn som blivit smittade genom modern på grund av att Sydafrika hindrat användningen av stoppmediciner när det gäller just spridningen från moder till barn kan vi inte veta, men vi kan bara ana att det är många.

Därför är jag ändå besviken på svaret. Det är gott och väl att Anna Lindh tagit upp frågan med den sydafrikanske utrikesministern, men en ledare lyssnar mest till en ledare på samma nivå. Därför kunde vår statsminister – nu vet jag inte vad de har sagt till varandra – spela en oändligt viktig roll för att få Thabo Mbeki att ändra uppfattning utan att på något sätt tappa ansiktet. Jag vet att det är svårt för sådana där män att hamna i en sådan situation. Den förändring som presidenten gjort av Sydafrikas politik beträffande aids skedde faktiskt under galgen på grund av mycket stark intern och extern kritik. Åsikten har han kvar.

Jag skulle vilja veta vad regeringen tänker göra för att få Thabo Mbeki att vara tydligare och få fler ledare att ställa sig upp och tala med öppenhet om att använda kondom, att vara återhållsam och att hålla sig till en partner. Det behöver vara en ledare som talar om detta.

Anf. 3 HANS HJORTZBERG-NORDLUND (m):

Fru talman! Fru statsråd! Även jag får tacka statsrådet för det långa och uttömmande svaret på Marianne Anderssons interpellation, som jag tycker helt var på sin plats eftersom vår regerings ställning i hivfrågan ute i världen har varit lite oklar.

Mbekis omvändelse kom, som Marianne Andersson sade, under galgen. Fortfarande vet vi inte hur långt han egentligen sträcker sig. Att hans åsikter om sambandet mellan hiv och aids har medfört mycken skada för länderna i södra Afrika är alldeles säkert. Mbeki hade en talesman i hivfrågor, Parks Mankahlana. Han dog för tre veckor sedan i en infektionssjukdom som av allt att döma var en hivinfektion. Efter detta kom Mbekis s.k. omvändelse.

Men fortfarande har inte allmänheten i Sydafrika tillgång till bromsmediciner och inte heller kunskap om att det finns bromsmediciner och hur de verkar. Kunskapen att gravida blivande mödrar i de flesta fall kan förhindra överföringen av hiv till barnet genom att en kort tid före förlossningen ge en bromsmedicin är också obefintlig. För övrigt kanske vi skulle ändra benämningen från aids till hiv, för det är ju hivinfektionen som är den väsentliga orsaken. Aids är bara slutstadiet av själva sjukdomen.

Mbeki hade kanske partiellt rätt i alla fall i en sak, när han påstod att fattigdomen var det värsta, den förnämsta orsaken till epidemins spridning. Bromsmedicinerna är extremt dyra och medelinkomsten extremt låg. Det går inte ihop. Medelinkomsten är mycket lägre än en månads förbrukning av bromsmediciner.

När hiv har stått ett tag – hiv är ju en immunorepressiv sjukdom – utvecklas en utomordentlig känslighet för en del gamla åkommor som vi här i Sverige har utrotat för länge sedan. Den viktigaste av dem är tbc. Tbc sprider sig nu som en farsot i alla dessa länder. Man borde vara uppmärksam på hela det här komplexet och kanske inte bara tala om hiv eller aids eller om hivinfektion som sådan utan också gå in på malariasituationen och framför allt på tbc. Tbc har även här i Sverige en *impact* som vi kanske uppfattar alldeles för lite. Man vet att vi här i Sverige har ungefär 600 nya fall av tbc varje år. Två tredjedelar av dessa fall är invandrare, de flesta från Afrika. Av dessa tbc-fall gäller en femtedel s.k. resistent tbc, som också sprider sig här i Sverige och som det praktiskt taget inte finns någon behandling för nu. Hur framtiden kommer att bli när det gäller dessa sjukdomar i Sverige är väldigt svårt att säga. 1975 slutade vi att calmettevaccinera här i landet, och det innebär att stora grupper av vår befolkning faktiskt är mycket mottagliga.

Det är viktigt att visa en global solidaritet med de länder som har det värst i Afrika och Sydostasien. Jag tycker att det är fel av regeringen att minska anslagen till hivbekämpning, även här i Sverige. En del biståndspengar borde öronmärkas för att bekosta behandling av hivsmittade och att se till att Sida fick arbeta mera riktat. Även här i Sverige kanske man borde öronmärka en del anslag i stället för att ta bort öronmärkningen.

Anf. 4 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Först till Marianne Andersson: Jag tror att vi är helt överens om att när det gäller hiv- eller aidsepidemin är ett mycket starkt och aktivt politiskt ledarskap en nödvändig förutsättning för att bekämpa

spridningen av denna fruktansvärda smitta och sjukdom. Det här är någonting som jag tar upp i alla de samtal jag för dels vid besök, dels när jag här i Sverige tar mot representanter för länder där vi verkligen behöver föra en diskussion om hiv eller aids.

Förra veckan kom jag hem från ett besök i Zambia där jag förde sådana samtal med såväl president dr Chiluba som ett antal ministrar i regeringen och ledamöter i parlamentet, frivilligorganisationer samt ett bra urval från det zambesiska samhället. Hiv eller aids var naturligtvis den fråga som jag tog upp i alla dessa sammanhang.

Kunskap är oerhört väsentligt, och vi ska vara med och sprida kunskap. Vi satsar på kontoret i Harare i Zimbabwe för att kunna arbeta i denna del av Afrika som är så oerhört hårt drabbad av smittan och sjukdomen.

I Sydafrika har regeringen nyligen lanserat en informationskampanj som har som utgångspunkt att uppmana medborgarna att förhindra spridning. Samtidigt sker det en förmedling av kunskap om hur man bär sig åt. Det talas om tre saker: avhållsamhet, trohet och användning av kondomer.

Jag talade med människor i Zambia, och där fanns det tillgång till kondomer i städerna men inte på landsbygden. Förutom kunskap krävs det också att preventivmedel finns tillgängliga.

Till Hans Hjortzberg-Nordlund vill jag säga att jag inte förstår vad han menar med att regeringens inställning till hiv eller aids skulle vara oklar. Vi tillkallade ju ett nationellt råd redan 1985 som har arbetat väldigt intensivt med kunskap och ren kampanjverksamhet. Sida har tagit fram en egen aidsstrategi som ska användas i allt vårt utvecklingsarbete. Aidsbekämpningen ska *mainstreamas* i våra projekt och avtal.

Detta är också en väldigt viktig fråga i EU, där vi diskuterar även tbc och malaria. Hiv betraktas naturligtvis som den stora sjukdomen. Jag tycker att man bör göra en distinktion här. Hiv eller aids har ju en så oerhörd effekt på hela samhället.

Sedan ökar vi anslagen. Hiv eller aids är ett av våra prioriterade områden, vilket också framgår av budgetpropositionen.

Anf. 5 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Vi har båda varit i Zambia. När jag var där var vi tre ledamöter som tittade på projektet. Samtidigt hade vi ett seminarium tillsammans med nio parlamentariker som fick lära sig en hel del. Det här projektet var intressant. Vi fick se hur unga människor demonstrerade kondomer och talade om hur man skulle bete sig. Dessa gamla gubbar som var helt emot att använda kondomer ändrade uppfattning helt. Det var mycket intressant att se, och det visade att information och kontakter har betydelse. De nio parlamentarikerna lovade – och det hoppas jag att de kommer att hålla – att de skulle gå ut i sina valkretsar och berätta om det här. Vi kände verkligen att vi hade gjort nytta.

När det gäller projektet tycker jag att RFSU har varit oerhört duktigt och effektivt. Man har en lång erfarenhet, så Sverige kan göra väldigt mycket. Det går ju också att få pengar från annat håll, inte bara från Sverige. Nu kan man se att det är en något lägre andel hivpositiva bland 15–19-åringar i Zambia. Det var fantastiskt att se unga människor utbilda

andra unga människor. Det är ändå hoppingsivande att det har skett en framgång.

Jag träffade också några kvinnor i Soweto som samtliga var hivpositiva och hade fått barn. Det var en förfärlig situation. De flesta barn hade klarat sig eftersom de genom ett projekt hade fått stoppmedicin, men i Sydafrika var det bara en minoritet. När man träffar människor i den situationen tror man inte att de ska kunna förmedla styrka och glädje, men det kunde dessa kvinnor göra. Det finns en sådan oerhörd styrka bland afrikanska kvinnor. Kärlek förekommer tydligen inte i sydafrikanska äktenskap, enligt deras berättelser, utan det är en fråga om makt – helt säkert ett arv från apartheid.

Jag tror inte att det räcker med informationskampanjer för dessa män. Det vill nog till mycket mer för att få dem att ändra beteende. Det berättades hur man hade försökt att hjälpa männen, men det gav väldigt lite resultat. Det krävs därför oerhört mycket. Och det är så mycket som har förstörts genom att man har gått ut med felaktiga budskap. Jag vet att vi är överens om det.

Jag tror att det vore bra om statsministern pratade ännu mer om dessa frågor med Thabo Mbeki. Jag hoppas att det inte är så att man tar hänsyn till andra affärer i den dialogen utan att man kan tala klarspråk med varandra. Det tror jag är oerhört viktigt.

Anf. 6 HANS HJORTZBERG-NORDLUND (m):

Fru talman! Jag får tacka statsrådet så mycket för upplysningarna om hur man går till väga. Ni bedriver tydligen en väldigt intensiv politik på det här området, och det är utmärkt. Men det finns mycket mer att göra.

I den här frågan måste man ta till alla krafter som finns. Aids är världens nya digerdöd, och allting måste satsas på att förebygga sjukdomen.

Statsrådet berättade att man förmedlar kunskap om avhållsamhet och kondomer. Men man talar inte om att gravida kvinnor i princip kan få friska barn om de får stoppmediciner, och detta till en relativt lindrig kostnad. Det är ett specialprojekt som Sverige mycket väl skulle kunna ta på sig, att se till att det delas ut stoppmediciner. Det finns redan två miljoner barn i Sydafrika som är aidssmittade. Om de gravida kvinnorna får stoppmediciner en månad innan födseln blir barnen inte smittade.

Anf. 7 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Jag tror att vi som deltar i den här debatten är överens om att detta är ett oerhört stort problem. Vi ska naturligtvis från den svenska regeringens sida göra allt vad vi kan för att försöka motverka spridningen av hivsmitta.

Det var intressant att Marianne Andersson berättade om projektet med unga som lär unga. Jag fick också höra om det vid mitt besök i Zambia. Med tanke på männens ansvar kanske man skulle fundera över om inte män skulle tala till män precis som unga kan tala till unga. Då kan det finnas en större möjlighet att förmedla kunskap och att ta till sig den.

Jag redovisade mitt samtal med politiker i Zambia. Men vi för naturligtvis ständiga samtal med den politiska ledningen också i Sydafrika.

Hans Hjortzberg-Nordlund talade om hur viktigt det är med brosmediciner. Efter vad jag har inhämtat har man i Sydafrika börjat att er-

bjuda bromsmediciner till blivande mödrar i Västra Kap-provinsen. Nu ska de gravida kvinnorna erbjudas bromsmediciner i större skala i hela Sydafrika, bl.a. i KwaZulu-Natal som är en av de värst drabbade provinserna.

Vi kan ändå notera att det sker en utveckling i positiv riktning, en riktning som vi stöder och som vi bedömer som väldigt positiv.

Anf. 8 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Apropå det som presidenten i Sydafrika säger, att fattigdom orsakar aids, vill jag bara säga att det är inte så. Fattigdom orsakar inte aids, men man är mer mottaglig därför att man är svag när man är fattig. Men en sak är absolut säker: aids orsakar fattigdom, mycket stor fattigdom och mycket elände – föräldralösa barn etc.

I fråga om att vara konstruktiv gäller det att se till att sådana projekt som det jag beskrev, RFSU-projektet, får en spridning i t.ex. Zambia och att man utarbetar en modell som kan användas på fler ställen, i Sydafrika och även i andra länder, för där har vi verkligen någonting att erbjuda.

Sedan gäller det naturligtvis att ta fram billigare mediciner och se till att de blir tillgängliga. Det gäller också att se till att det finns billiga eller gratis kondomer och att man informerar mer om det. Sedan handlar det naturligtvis om att stödja och hjälpa föräldralösa barn exempelvis. Man får också tänka på att lärarna försvinner från skolorna. Det uppstår alltså så många problem eftersom föräldrarna helt enkelt dör ifrån barnen. Då gäller det att ställa upp med humanitär hjälp. Det finns väldigt mycket som man kan göra.

Eftersom världssamfundet är mycket intresserat av det här och vi har en unik kompetens i Sverige tror jag att vi kan göra väldigt mycket och ge mer pengar till den typen av projekt, inte bara från svensk sida utan även från annat håll. Vi kan ställa upp med vår kompetens, och det är något som vi borde arbeta för i Sverige.

Anf. 9 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Väldigt kort: Jag tror att det som vi verkligen ska utnyttja vårt öppnade kontor i Harare till är att initiera nya projekt men framför allt att dra lärdom av det som vi redan vet, sprida och förmedla kunskapen på ett bra sätt och naturligtvis ge stöd så att man verkligen kommer i gång i de hårt drabbade länderna i östra Afrika.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2000/01:33 om jordbrukets produktionsmedel

Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Ingvar Eriksson har frågat jordbruksministern, mot bakgrund av regeringsförklaringen och en överenskommelse som regeringen har träffat med LRF, när regeringen avser att lägga fram förslag till riksdagen om en återföring av den s.k. gödselskatten till jordbruket och hur återföringen kommer att ske. Han nämner också att överenskommelsen

innehåller någon form av förändrade energiskatter, inte minst dieselskatten.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Enligt överenskommelsen med LRF kommer regeringen att presentera sina förslag om gödselmedelsskatten i samband med att vårpropositionen presenteras. Hur återföringen kommer att utformas i detalj har ännu inte klarlagts. Det är således för tidigt att uttala sig om hur dessa förändringar kommer att se ut.

Överenskommelsen med LRF innebär dock inte att förslag läggs fram om förändringar av skatten på dieselolja i samband med vårbudgeten nästa år. Däremot aviseras i budgetpropositionen att en särskild trafikbeskattningsutredning ska se över beskattningen av bl.a. jordbrukets motordrivna fordon.

Anf. 11 INGVAR ERIKSSON (m):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret på min interpellation, även om detsamma inte ger mycket av önskade besked.

Beskedet från regeringen genom statsministern i regeringsförklaringen vid höstsessionens öppnande, att regeringen nu äntligen tycks vilja göra något reellt för att förbättra jordbrukets konkurrensmöjligheter, ska givetvis hälsas med glädje, men när och hur detta ska ske gavs det då inget besked om.

Sedermera har en, som jag uppfattar det, principiell överenskommelse träffats med LRF om en återföring av den s.k. handelsgödselskatten. I dagens svar sägs att besked kommer i nästa års vårproposition.

Fru talman! Frågan om hur detta ska ske är givetvis mycket intressant, inte minst utifrån hur konkurrenskraften påverkas framöver. Jag finner det mest rimligt att inte ta ut skatten då den ändå ska återföras. Det skulle bli administrativt enkelt och mindre kostsamt. Varför, finansministern, kan inte den vägen beträdas?

Enligt vad som kommit ut genom bl.a. medierna ska också frågan om jordbrukets energiskatter ha aktualitet i uppgörelsen med LRF. Det gäller den tunga dieselskatten, som nu dessvärre kommer att höjas ytterligare vid kommande årsskifte. I svaret säger statsrådet dock att överenskommelsen med LRF inte innebär att förändringar av skatten på dieselolja kommer att tas upp i samband med vårbudgeten nästa år, vilket jag djupt beklagar.

Däremot aviseras i budgetpropositionen att en särskild trafikbeskattningsutredning ska se över beskattningen av bl.a. jordbrukets motordrivna fordon. Självklart är den vinklingen på problemet intressant, men jag befarar att även efter ett sådant upplägg kommer det att ta för lång tid innan konkurrensneutralitet uppstår.

När bedömer finansministern att en förändring av skatten på dieselolja kan komma att bli verklighet?

Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Den fråga som Ingvar Eriksson nu ställer har han ställt tidigare och fått ett svar på som han inte vill acceptera. Regeringen har gett beskedet att regeringen först i vårpropositionen 2001 återkommer med ett detaljerat förslag. Det är egentligen inte särskilt meningsfullt att

Ingvar Eriksson upprepar frågan och vill ha svar redan nu i november, när han tidigare har fått ett besked om vid vilken tidpunkt svaret kommer att lämnas.

Sedan ställer Ingvar Eriksson frågan varför man inte kan slopa gödselskatten i sin helhet och säger att det vore administrativt enkelt. Om man har den förenklade synen på samhället att det bara är administrationen som ska avgöra politiken kan jag förstå hans ställningstagande. Faktum är, Ingvar Eriksson, att gödselskatten har tillkommit för att förhindra för omfattande gödning i vårt jordbruk, dvs. att gödselskatten av miljöpolitiska skäl ska medverka till att vi inte får skador på vår miljö och vår natur. Jag är lite förvånad över att Ingvar Eriksson som moderat tydligen inte har någon känsla för vår miljö och för jordbrukets ansvar för vår miljö. Jag är ganska säker på att jordbrukarna själva tar ett betydligt större ansvar för vår miljö och att de inte ser den förenklade lösningen, att slopa gödselskatten, som något slags enkel metod för att lösa ett skatteproblem.

Regeringens avsikt är inte att slopa gödselskatten. Regeringens avsikt är att på ett eller annat sätt återföra resurser till jordbruket som gör att jordbrukets konkurrenskraft kan stärkas. Men gödselskattens betydelse för att skydda vår miljö är väldigt viktig. Om Ingvar Eriksson inte delar den uppfattningen har jag bara att konstatera att Moderaternas åsikt på det här området inte i första hand är att man ska värna miljön utan tydligen att man ska ägna sig åt att förenkla administrationen. På den punkten har vi helt avvikande meningar.

När det gäller dieselbeskattningen har Ingvar Eriksson fått ett tydligt besked. Det kommer att ske en viss översyn i anslutning till den trafikbeskattningsutredning som ska göras. Det handlar då om arbetsredskap och motorfordon som är aktuella inom jordbruket. Men någon generell förändring av dieselbeskattningen är inte aktuell.

Anf. 13 INGVAR ERIKSSON (m):

Fru talman! Jag tackar för det här svaret, även om det inte blev mycket mer klargörande än de besked som jag redan har fått.

Statsrådet säger att gödselskatten har tillkommit för att bidra till att minska problemen på miljöområdet. Det är faktiskt inte så, finansministern, utan gödselskatten kom till 1980 i syfte att få in medel för att lyfta ut spannmålsöverskottet, som då var betungande. Det fanns då ett riksdagsbeslut när det gällde produktionen om att överskottet skulle produceras i form av spannmål. Av just det skälet kom avgiften till, så i grunden var det inte miljöskäl som gjorde att den skatten infördes.

En annan sak är att det inte går att leda i bevis att det är just handelsgödselskatten som är det stora problemet. Det finns ju helt andra problem som är tyngre. Naturgödsel är mycket svårare att hantera och lägga ut på markerna vid en tidpunkt som minimerar problemen. Det problemet är större. Vidare har vi det betydande nedfall som kommer från luften. Det nedfall som kommer under icke-vegetationsperiod tas inte upp av växterna. Däremot tar ju växterna upp och drar nytta av det nedfall som kommer under vegetationsperioderna.

Det är just under den här tiden som de stora problemen med luftnedfallet av kväve är betydande, och det kan man inte skylla handelsgödseln för. Handelsgödseln läggs ju på markerna när det är lämpligt att göra det,

när man kan styra det betydligt bättre. Det är mot den bakgrunden jag inte kan acceptera den ensidiga syn som tydligen också finansministern har på att det är just handelsgödseln som är boken i det här dramat. Vi bejakar all kunskap och all forskning för att få fram åtgärder som kan minimera de problem som ändå finns i de här sammanhangen. Jag beklagar om statsrådet inte delar den uppfattningen.

Dieselbeskattningen *är* en tung beskattning. Den är inte minst väldigt dryg för jordbruket beroende på att andra länder, som vi konkurrerar med, inte har samma beskattning. Det är därför jag ställer frågan, och den är angelägen, rörande om och när det kommer en korrigering av denna viktiga och tunga skatt. Den bidrar till att skapa ekonomiska problem. Sammanfattningsvis tror jag inte heller att statskassan mår särskilt väl av att lägga så tungt tryck på företagandet. Det är ju det man gör i det här sammanhanget.

Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Om handelsgödseln inte är det huvudsakliga problemet, som sägs här, har jag faktiskt ännu svårare att förstå varför man kräver handelsgödselskattens avskaffande – om det alltså inte är problemet. Jag tror att det är en poäng som har missats, nämligen att handelsgödseln faktiskt har en betydelse när det gäller att medverka till att vi inte får en övergödning och större skador på vår miljö via den typen av övergödning. Om det inte är en uppfattning som Moderaterna delar är det väl bara att konstatera att det finns skilda uppfattningar om vilken betydelse handelsgödsel har. Det är ovedersägligt att om man skulle slopa handelsgödselskatten helt skulle man tappa ett instrument som skulle kunna bidra till att vi får en bättre miljö. Det är ett viktigt skatteinstrument som finns för att skydda vår miljö.

Jag tror att det finns andra vägar att diskutera på vilket sätt man kan stärka jordbrukets konkurrenskraft. Jordbruket är ju en näring som har ett stöd från samhället i tiomiljardersklassen. Det här handlar om några hundra miljoner kronor på marginalen. Det kan vi naturligtvis hantera, och som jag sade förut i mitt svar har vi för avsikt att återkomma till den här frågeställningen i vårpropositionen.

Anf. 15 INGVAR ERIKSSON (m):

Fru talman! Vi har krävt att man ska ta bort en huvuddel av den här skatten. Däremot vill vi ha den kvar på kadmium, för det ser vi som ett problem. Men just att beskatta kvävet i den form som det har i handelsgödseln är inte rimligt. Det går att på ett bra sätt styra användningen av handelsgödsel för att ge jorden det växten behöver. Det är det den svenske bonden sysslar med. Priset är ändå så högt att det inte finns någon som använder den här varan i onödigt stor utsträckning. Det viktiga är att man får friska och starka grödor och att man kan utnyttja det marken kan ge. Det har betydelse också för det ekonomiska resultatet.

Jag har den uppfattningen att finansministern borde ha ett stort intresse av att svenska företag får chansen att verka på rimligt lika villkor. Det är en mycket avgörande faktor om företagen ska kunna utvecklas väl och konkurrera med sin produktion på andra marknader. Det är, fru talman, synnerligen viktigt då Sverige i dag har en jordbrukspolitik som är gemensam med övriga EU-länder. Och vi vet att svenskt jordbruk har det

tufft med de höga drivmedels- och gödselskatterna som inte har sin motsvarighet i de andra länderna.

Det är mot den bakgrunden jag envist vill ta upp frågan. Jag kommer också enträget att försöka jobba vidare för att skaffa fram så mycket fakta som möjligt när det gäller just miljöpåverkan. Jag tycker nog att om finansministern vill ta ansvar för denna del av näringslivet borde de här skatterna och avgifterna verkligen bli föremål för en översyn och en korrigerig. Jag hoppas att finansministern är beredd, trots den åsikt som har framkommit här i dag, att i den uppgörelse som har gjorts med LRF jobba vidare i den riktning som jag förespråkar.

Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Ju längre Ingvar Eriksson resonerar desto krångligare gör han det faktiskt för sig. Han börjar med att säga att han vill avskaffa handelsgödselskatten. I nästa inlägg säger han att handelsgödselskatten inte alls har så stor betydelse. Nu säger han i det tredje inlägget att han kan tänka sig att delvis ta bort handelsgödselskatten. Det var åtminstone tre olika ståndpunkter på tre olika inlägg.

Jag konstaterar att vi har ett samhällsstöd i dag via staten och via EU som är i storleksordningen 10 miljarder kronor till svenskt jordbruk. Vi har att diskutera och i vårpropositionen återkomma till på vilket sätt vi kan klara en återföring av resurser till jordbruket i fråga om just handelsgödseln för att ge svenskt jordbruk en bra konkurrenssituation i fortsättningen. Jag tror att det går att hitta en sådan lösning – under förutsättning att vi självfallet också kan bevara de inslag i vår politik som handlar om att skydda miljön. Där skiljer jag och Ingvar Eriksson oss åt på så vis att vi från regeringens sida har stor anledning att också använda skattepolitiken för att skydda vår miljö i fortsättningen, alltså också på jordbrukets område.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2000/01:44 om fastighetsskatten i Stockholm

Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Margareta Cederfelt har frågat mig dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att fastighetsskatten inte ska leda till att boende i Stockholmsområdet måste flytta, dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att medverka till sänkta boendeskatter för boende i Stockholmsområdet.

I budgetpropositionen för 2001 föreslår regeringen en sänkning av skattesatserna för fastighetsskatten. För hyreshus föreslås en sänkning från 1,5 % till 0,7 % och för småhus från 1,5 % till 1,2 %. Sänkningarna syftar till att begränsa uttaget av fastighetsskatt när taxeringsvärdena återställs. Förslaget innebär för en enskild småhusägare att skatteuttaget kommer att öka endast till den del taxeringsvärdehöjningen överstiger 25 %.

Jag är medveten om att det i vissa områden kan bli fråga om större höjningar av taxeringsvärdena. Som angavs i budgetpropositionen har regeringen påbörjat ett arbete med sikte på att utarbeta ett förslag till en begränsningsregel för fastighetsskatten. En sådan bestämmelse skulle syfta till att begränsa fastighetsskatten för småhusägare med låga inkomster. Enligt planerna bör ett förslag kunna föreläggas riksdagen under våren 2001. Bestämmelsen skulle kunna ges retroaktiv tillämpning fr.o.m. den 1 januari 2001.

De förslag jag nu nämnt är generella och gäller för fastighetsägare i hela landet. Några särskilda åtgärder som syftar till att sänka skatten för dem som bor i Stockholmsområdet är jag inte beredd att vidta. Däremot är det naturligtvis så att en begränsningsregel för fastighetsskatten skulle få störst betydelse för de områden, däribland Stockholmsområdet, där fastighetspriserna ökat mest.

Anf. 18 MARGARETA CEDERFELT (m):

Fru talman! Herr finansminister! Tack för svaret på min interpellation angående hur fastighetsskatten kommer att slå i Stockholmsregionen. Av finansministerns svar framgår tydligt att boende i Stockholmsregionen inte kommer att kunna räkna med några åtgärder från regeringens sida för att dämpa de negativa effekter som kommer att uppstå när taxeringsvärdena räknas upp.

I presentationen av budgeten under hösten sade finansministern att fastighetsskatten kommer att sänkas för de flesta boende i Sverige. Detta gäller inte för boende i Stockholm. I Stockholm är det höga priser på alla former av boende, och priserna har ökat stort under de senaste åren. Det är inte nog med att många människor fått skuldsätta sig stort för att ha råd att köpa sin bostad i Stockholm. Som grädde på moset kommer den extra höjning av fastighetsskatten som sker, och ovanpå detta ytterligare en förmögenhetsskatt – detta endast för att få *bo* i Stockholmsregionen.

Det finns en grupp människor som kommer att drabbas extra hårt, och det är pensionärerna, de personer som har bott länge i sina fastigheter, amorterat av sina lån och skött sin ekonomi. Dessa människor kommer att drabbas hårt av dessa höjningar som planeras.

Jag har också läst i villaägarnas tidning att finansministern har gett rådet till de personer som drabbas av förmögenhetsskatt och höjd fastighetsskatt att öka lånen för att på så sätt minska skattebördan. Är detta också en uppmaning från finansministern?

Fastighetsskatten i Stockholm kommer att höjas avsevärt trots de sänkningar som beräknas. Taxeringsvärdena kommer att stiga med i snitt 70 % i Stockholmsregionen. Det kommer att innebära höjda kostnader för fastighetsskatten så att den landar på 13 000—20 000 kr om året för en vanlig familj. Är detta rimligt? Hur ska det vara möjligt att planera kostnaderna för sitt boende om skatterna ökar på detta vis? Jag skulle vilja säga att fastighetsskatten är en av de absolut mest orättfärdiga skatterna. Bo måste vi alla göra. Varför ska boendet straffbeskattas på detta vis? Bo är något vi måste göra, och fastigheter flyttar inte som annat kapital gör. Jag föreslår att regeringen noggrant tänker över sina förslag till skattehöjningar för just stockholmare och återkommer med ett konkret förslag som innebär att alla människor har råd att bo i Stockholm.

Anf. 19 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Höga boendekostnader existerar också på sådana ställen där man inte har så höga skatter. Jag läste t.ex. ett TT-meddelande som bygger på en artikel från Silicon Valley, där vanliga människor i dag inte har råd att bo – det är helt kört. Det är nämligen på det sättet att en fastighetsskatt faktiskt får vissa kapitaliseringseffekter. När man bestämmer sig för om man ska köpa en fastighet och bosätta sig på ett visst ställe beräknar man ju den totala kostnaden för boendet. Då bryr man sig inte om huruvida det handlar om räntor, amorteringar eller skatt. Det är ganska intressant att man då drabbas av samma kostnader och kanske ännu mer i dessa överhettade områden.

I Stockholm är det naturligtvis ett problem med fastighetsskatten. Och det kanske inte är fastighetsskatten som kommer att vara det stora problemet under de kommande åren när man inför en begränsningsregel utan förmögenhetsskatten.

Med anledning av detta skulle jag vilja fråga finansministern om det inte är möjligt att sätta sig ned och diskutera förmögenhetsskattens effekter. När man nu tar bort frysningen är det inte bara fastighetsskatten som ökar. Begränsningsregeln tar ju bara hänsyn till fastighetsskatten. Men den ökning som sker av förmögenhetsskatten kommer över huvud taget inte att beaktas i detta sammanhang. Då är det på det sättet – och där har Margareta Cederfelt helt fel – att siffror visar att det inte alls är pensionärer som drabbas i första hand utan ensamstående kvinnor, oftast med barn, som har tagit hand om fastigheten efter att de har separerat och brutit upp från ett förhållande. Det är alltså dessa som är de mest typiskt drabbade i detta sammanhang. Det kanske handlar om en lärare som för tio år sedan bröt upp från ett förhållande och som drabbas av förmögenhetsskatt på grund av att priserna har stigit så mycket. Detta är naturligtvis ett konkret problem. Detta är ett problem just nu och för de drabbade.

Men på sikt handlar detta inte om fastighetsskatten, vilket jag inledde med att säga, utan om att vi har ett väldigt lågt bostadsbyggande i Stockholm. Vi har alltså en efterfrågan på bostäder som vida överstiger tillgången. Och då får vi dessa effekter. Det är så en marknad fungerar.

Hur kan man då lösa detta problem permanent? Ja, det finns bara ett sätt, nämligen att se till att det byggs mer och att man får balans på bostadsmarknaden. Moderaterna vill ju ta bort fastighetsskatten helt. Det är mycket märkligt. Fastighetsskatten fungerar ju utmärkt på en balanserad marknad. Där finns det ju inga problem. Däremot får man dessa effekter på en marknad som inte är i balans. Och då gäller det att skapa balans så att man fixar till dessa saker.

Om man nu, som Moderaterna vill, fortsätter att frysa taxeringsvärdena, hur gör man då när det gäller de civilrättsliga delarna, t.ex. när man ska bestämma hur stor del av överlåtelsen som ska vara en gåva, alltså om man vill minimera detta? Då måste man ha ett värde att utgå från. Normalt är det taxeringsvärdet. Det innebär att när man ska överlåta en fastighet ute i landsorten kommer man att få ta upp hela värdet på detta sätt och får en riktig värdering. Men när man överlåter en fastighet i Stockholmsområdet kommer man att bli subventionerad i detta sammanhang. Man kan alltså inte bestämma vad som ska vara gåva. Man får inte en riktig bestämning av vad som är en gåvodel.

Jag återkommer i nästa anförande.

Anf. 20 HELENA HÖIJ (kd):

Fru talman! Jag vill med anledning av Margareta Cederfelts interpellation fråga finansministern om han anser det vara acceptabelt att småhusägare – vi har hört från Per Rosengren vilken typ av småhusägare som det handlar om, t.ex. många ensamstående mammor – ska lämnas i ovisshet utan möjlighet att förutse eller planera sin ekonomi, vilket ju kommer att bli fallet nu när vi snart i denna kammare förväntas fatta beslut om att frysningen av taxeringsvärdena ska upphöra. Då kommer de höjda fastighetsvärdena att bli en verklighet, innan den sedan länge aviserade begränsningsregeln föreligger. Jag vill alltså fråga finansministern om han anser det vara rimligt, eller om han här och nu kan ge några lugnande besked.

Under två år utredde Fastighetsbeskattningskommittén frågan om en begränsningsregel utan att komma fram till en hållbar lösning. Och nu ska alltså Finansdepartementet göra det under en väldigt kort tid samtidigt som Sverige är ordförandeland i EU, alltså under en mycket pressad tid.

Jag vill också fråga huruvida effekterna av de höjda taxeringsvärdena på förmögenhetsskatten kommer att omfattas av en begränsningsregel eller om dessa skatter kommer att slå igenom fullt ut.

Som vi har hört tidigare i debatten är det inte endast höjningen av fastighetsskatten som påverkar människors möjligheter att bo kvar i sina bostäder, utan det gör naturligtvis även förmögenhetsskatten.

Villaägarna har räknat ut att en ensamstående som bor i en medeltaxerad villa i Solna utanför Stockholm tvingas betala hela 21 % av inkomsten i olika former av boendeskatte, och förmögenhetsskatten utgör en stor del av detta, trots att man i detta exempel räknar med en begränsning av fastighetsskatten.

Anf. 21 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Man talar ofta om att dessa fastighetsskattehöjningar drabbar vissa områden och att de flesta kommer att få sänkningar. Sedan pekar man ut några få kommuner där det bor en massa rika knösar som gott kan betala detta och några få äldre människor som man ska lösa problemen i tillvaron för genom denna begränsningsregel. Men förutom dessa människor handlar det faktiskt om helt vanliga människor. Och rika knösar är också människor. Innan jag gick hit hade jag en småbarnsmamma från en norrförort med skrikande ungar i bakgrunden på tråden. Hon frågade: Vad ska jag göra? Måste vi flytta härifrån?

Även människor som har betalat ganska mycket pengar för ett hus kanske har gjort sin kalkyl på ett sådant sätt att de inte heller klarar av detta. Men framför allt handlar det om helt vanliga bostadsområden och helt vanliga låg- och medelinkomsttagare i den region där vi bor. Alla som bor i Storstockholm är inte jätterika.

Augustisiffrorna med de preliminära taxeringsvärdena visade att fastighetsskatten skulle öka med i genomsnitt 3 500 kr i Järfälla, 4 500 kr i söderort, över 2 000 kr i Haninge, osv. Detta är ju inte områden med något speciellt lyxigt boende, utan det handlar om helt vanliga barnfamiljer och kanske t.o.m. ensamförsörjare som har något litet radhus och för vilka 3 500 kr är mycket pengar.

Nu vet vi också att taxeringsvärdena kommer att stiga mycket mer i många av de här områdena. Det handlar om att barnbidragshöjningar och skattesänkningar försvinner och att man i själva verket får det sämre ekonomiskt, trots att det talas om att alla ska få det bättre. Jag tycker att man ska ha det mycket klart för sig. Det handlar inte om några få rika knösar, utan det drabbar alla vanliga människor, och inte bara i Storstockholmsregionen även om det handlar om det just nu.

Sedan vill jag ta upp detta med en begränsningsregel. Det är kanske en anständig lösning för äldre människor som har ett boende på en ort där de inte skulle ha råd att köpa en bostad i dag och som har sin fasta inkomst. Men för låginkomsttagare innebär detta dels att man bygger in en ny sambeskattningsregel, vilket jag tycker är helt vansinnigt, dels att man lägger till nya marginaleffekter. Det går ju helt stick i stäv med de strävanden som vi i Folkpartiet har, och som även regeringen säger att man har, att minska marginaleffekterna. Det är ju de småbarnsmammor som ni vill ska gå ut och arbeta mer som nu kommer att få nya marginaleffekter. Begränsningsregeln kommer inte att vara någon som helst lösning för vanliga medelinkomsttagare, som kommer att få svårt att på marginalen betala den nya fastighetsskatten på sitt radhus i Haninge t.ex. Det kommer att bli kraftiga kostnadsökningar för människor.

Nu när taxeringsvärdena stiger mer än vad man beräknade när man gjorde budgeten undrar jag om inte regeringen, Finansdepartementet och majoriteten skulle kunna vara beredda att något ompröva sina ställningstaganden så att man åtminstone inte behöver ta ut mer skatt än vad man ville ta ut då. Jag vill ställa den frågan till finansministern.

Jag skulle också vilja fråga hur han anser att införandet av begränsningsregeln går ihop med regeringens syn på ett ökat arbetsutbud och minskade marginaleffekter för vanliga inkomsttagare.

Till sist skulle det vara intressant att höra om finansministern kunde reflektera lite över hur han ser på effekterna på bostadsmarknaden i Stockholm med dessa höga taxeringsvärden och den höga fastighetsskatten i förhållande till att Storstockholm borde fungera som en tillväxtmotor för hela Sverige. Signalen nu är ju att detta håller på att bromsas upp. I mitt perspektiv är det någonting som är dåligt inte bara för Stockholm utan för hela Sverige.

Anf. 22 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Under en debatt om fastighetsskatten i våras, när jag gjorde allt för att få reda på vad som skulle hända med fastighetsskatten nu i höst, anklagade finansministern mig för att vara en liten flicka som ville titta i julklapparna före jul. Nu har jultomten Bosse Ringholm delat ut paketet. Det är precis som jag befarade redan i våras, nämligen att paketet är tomt. Dessutom kommer den här gubben som hoppar upp och ger oss en smocka rakt i ansiktet i form av höjda boendekostnader.

Det bygger på, som många har varit inne på, att det enda man lägger fram som konkret förslag är att frysningen upphör. När det gäller begränsningsregeln som man har aviserat är man väldigt vag. Det räcker att läsa finansministerns svar på interpellationen, där det står "påbörjat ett arbete med sikte på" och "enligt planerna". Det är väldigt vagt. Vi vet inte alls vad som kommer ut av det hela. Dessutom har ju, som också är påpekat, Fastighetsbeskattningskommittén i flera år försökt hitta en lös-

ning på detta och ändå inte hittat en hållbar sådan. Det ska man nu troliga fram väldigt snabbt.

Sedan gäller det inte bara problemet med fastighetsskatten, utan vi har ju förmögenhetsskatten också. Den kommer att ge väldigt många högre boendekostnader. Det handlar om flera tusen kronor per år i ökade boendekostnader beroende på förmögenhetsskatten som läggs på. Det hjälper alltså inte med den här begränsningsregeln. Dessutom har det väl en viss betydelse hur många man ska försörja på sin inkomst. Med den här begränsningsregeln blir det en väldigt stor skillnad om det är en person som man ska försörja på sin inkomst eller om man är en familj med två tre barn.

Jag har en fråga till finansministern: Håller finansministern med om att det blir kraftiga marginaleffekter om man inför en begränsningsregel? Att det blir ett merarbete för skattemyndigheten kan vi bortse ifrån. De ska ju ta fram vilka som ska sambeskattas. Dessutom kommer skatten att bli beroende av var de enskilda skattebetalarna är folkbokförda samt familjeförhållanden. Detta öppnar för många möjligheter till skatteplanering och skenskrivningar. Håller finansministern med om beskrivningen av de nackdelar som jag räknar upp när det gäller begränsningsregeln?

Fru talman! I anständighetens namn tycker jag att finansministern i dag – för nu är vi ju väldigt nära julafton och paketen är egentligen utdelade – faktiskt ska lämna ett besked som gäller hela paketet och inte bara den delen som är negativ. Enligt finansministern ska ju begränsningsregeln tillhöra den positiva delen, men den hänger fortfarande väldigt mycket i luften. Vi vet inte ens om det kommer något förslag.

Anf. 23 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Konstruktionen av fastighetsskatten innebär att ju högre priset är på fastigheten, desto högre blir skatten. Därför drabbar fastighetsskatten speciellt tillväxtområden som Stockholm. En marknad som är i obalans, där själva fastighetsskatten är relaterad till försäljningspriset på fastigheten, gör att den konstruktion av fastighetsskatten som vi har i Sverige är extra allvarlig. Den drabbar alltså allvarligt tillväxtområden som Stockholm där man inte har en balans på bostadsmarknaden. Per Rosengren har rätt i att det är obalansen på bostadsmarknaden i Stockholm som gör den svenska utformningen extra allvarlig. Vi har ju en stor brist på bostäder i Stockholm. Då drivs priserna upp och därmed också fastighetsskatten. Det gör att detta blir extra allvarligt.

Jag antar att finansministern också vill värna om tillväxtregioner som Stockholm. En tillväxtregion är ju en väldigt viktig motor för sysselsättningen, för näringslivet och i den internationella konkurrensen. Stockholm som tillväxtregion tävlar framför allt med tillväxtregioner i andra länder som t.ex. London, Frankfurt eller Köpenhamn. Därför är det viktigt att Stockholm har ett konkurrenskraftigt klimat på många områden.

Fastighetsskatten gör att de redan höga boendekostnaderna blir extra höga. Det bidrar till att det blir svårt att rekrytera kompetent personal. Det har vi fått många uppgifter om den senaste tiden. Det finns ingenstans att bo, och det lilla som finns är väldigt dyrt. Vi vet ju alla att den högtbildade sektorn är smal inte bara i Sverige utan även utomlands. Därför är detta extra allvarligt.

Företagen i Stockholmsregionen drabbas även på ett annat sätt. Utöver skatt på hyresintäkterna på lokaler betalar de ju fastighetsskatt. Det gör att lokalerna blir extra dyra. På så sätt kan man säga att även företagen i Stockholmsregionen drabbas extra hårt.

Tillsammans med den kommunala skatteutjämningen och en väldigt rigid bostadspolitik gör fastighetsskatten att Stockholms utvecklingsmöjligheter försämras.

I likhet med Karin Pilsäter tycker jag att det är viktigt att Stockholm gynnas som utvecklingsregion. Jag tror att man bör utnyttja Stockholm som tillväxtmaskin mycket bättre än vad som görs. Därför vill jag nu ställa en fråga till finansministern: På vilket sätt tycker finansministern att fastighetsskatten bidrar till att utveckla Stockholm som tillväxtregion?

Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Huvudproblemet i framför allt Stockholmsområdet när det gäller bostäder är faktiskt bristen på bostäder. Det byggs inga bostäder i Stockholmsregionen. Flera av dem som har deltagit i debatten här tillhör ju ett parti som heter Moderata samlingspartiet. Det partiet har, tillsammans med andra borgerliga partier, ansvaret för politiken i t.ex. Stockholm, Lidingö, Danderyd, Täby och andra kommuner som strängt taget inte bygger några bostäder. De har faktiskt det största ansvaret för att prisökningarna är så snabba i Stockholmsområdet just nu. Inte minst många unga människor har svårt att skaffa sig en bostad beroende på att prisökningarna är så kraftiga. Det är ett resultat av moderat borgerlig politik i Stockholmsområdet som stockholmarna nu får lida av under den här mandatperioden.

Jag är djupt bekymrad över att ingen av de borgerliga debattörerna stannar ett ögonblick inför det faktum att det är huvudproblemet i Stockholmsområdet. Man utestänger unga människor och människor med låga inkomster från att skaffa sig en bostad därför att de moderata kommunledningarna i Stockholms län inte är ett dugg intresserade av att bygga några bostäder.

Det är brist på bostadsbyggande i Stockholms län och snabba prisökningar. Per Rosengren pekade ju på hur viktig den här diskussionen om bostadsbyggandet är. Det vore mycket bättre att vi diskuterade vad vi kan göra för att åstadkomma ett ökat bostadsbyggande.

Jag ska ändå ta upp de frågor som interpellanten, Margareta Cederfelt, ställde när det gäller fastighetstaxeringen. Jag ska koncentrera mig på interpellantens frågor eftersom övriga frågor bara var varianter på dem som fanns hos interpellanten. Dessutom är ju tiden begränsad.

För det första har Margareta Cederfelt fel när hon säger att Stockholm inte får del av några åtgärder som dämpar ökade fastighetsskatter. Det får Stockholm visst. Stockholm liksom övriga landet får del av flera av de åtgärder som regeringen föreslår i budgetpropositionen – åtgärder som dämpar prisökningen exempelvis för hushåll med låga inkomster och hushåll som drabbas av en kombination av låga inkomster och snabba öknings- eller andra insatser som vi gör exempelvis när det gäller förmögenhetsskatten får Stockholm faktiskt del av de dämpande insatserna.

För det andra har Margareta Cederfelt fel när hon säger att det blir höjd fastighetsskatt för de flesta i Stockholmsområdet. Det blir faktiskt

sänkt fastighetsskatt för de flesta i hela Sverige och även i Stockholmsområdet. Vi sänker fastighetsskatten på hyreshus från 1,2 % till 0,7 %. Det innebär att fastighetsskatten bara höjs för dem som bor i hyreshus som har ett taxeringsvärde som stiger mer än 71 %. Har man lägre höjning av taxeringsvärdet får man en lägre fastighetsskatt. För småhus innebär sänkningen av fastighetsskatten från 1,5 % till 1,2 % att fastighetsskatten bara höjs om taxeringsvärdet ökar med mer än 25 %.

Det är så, Margareta Cederfelt, att tre av fyra, 75 %, av dem som bor i Stockholmsregionen bor i hyreshus. Därför är slutsatsen ganska tydlig. Den stora majoriteten av dem som bor i Stockholmsregionen kommer att se fram emot sänkningar i stället för höjningar av fastighetsskatten under kommande år.

Det som är problemet, och som regeringen också har diskuterat i budgetpropositionen, är att bland dem som får höjningar finns det några med ganska små inkomster som har svårt att klara sin situation. Det är därför vi också har ett förslag om en begränsningsregel. Eftersom flera har frågat samma sak kan jag säga att det kommer ett förslag om en begränsningsregel nästa år till Sveriges riksdag.

Till slut vill jag gärna säga att fastighetsskatten faktiskt är en viktig och rättvis skatt. Ingen kan smita undan fastighetsskatten. Det är väldigt viktigt. Fastighetsskatten bidrar faktiskt också till att betala våra barnbidrag, våra pensioner och annan välfärd. För den som inte vill ha en välfärd går det naturligtvis alltid att argumentera mot fastighetsskatten.

Anf. 25 MARGARETA CEDERFELT (m):

Fru talman! Jag noterar i finansministerns inlägg att finansministern byter fokus från fastighetsskatt till nybyggnationer i Stockholm. Interpellationen handlar om fastighetsskatten, inte om vad som byggs i Stockholm. Men jag kan säga som så att den borgerliga majoriteten som finns i Stockholms stadshus just nu satsar mycket på nybyggnationer. Flera projekt är på gång. Det som är problemet när det gäller nybyggnationer – det är säkert finansministern bekant med – är att det är väldigt svårt att få täckning för byggnationerna på grund av de skatter som omgärdar nybyggnationer, för att återigen tala om skatter.

Jag kan också säga att det inte bara är vi moderater, folkpartister och kristdemokrater som ser problemet med fastighetsskatten i Stockholm. Det socialdemokratiska oppositionsrådet i Nacka uppmanar regeringen att inte öka taxeringsvärdena och därmed fastighetsskatten och förmögenhetsskatten just av samma anledning som vi har tagit upp här. Det omöjliggör för vanliga människor att bo i vanliga bostäder i Stockholm.

En gång i tiden var det Socialdemokraterna som gick i bräsch för egnahemsbygget. Man såg till att människor skulle ha möjlighet att bo i ett hus, att äga sin bostad. Vart har den här viljan tagit vägen? Varför ska inte människor ha råd att bo i en bostad och att äga sin bostad?

Finansministern talar också om en inkomstrelaterad skattejustering. Då kommer vi att få nya tröskeleffekter – nya effekter som påverkar ekonomin och minskar människors intresse av att arbeta eller möjlighet att arbeta. Ökar inkomsten ökar nämligen också skatten. Är detta en effekt som Socialdemokraterna vill ha?

Återigen: Det finns många människor i Stockholm som drabbas hårt av de föreslagna förändringarna – vanliga människor i vanliga bostäder, även hyreshus och bostadsrätter.

Ge ett löfte nu om att det ska vara möjligt att bo i Stockholmsregionen!

Svar på
interpellationer

Anf. 26 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Det är ganska märkligt när det här sägs att Stockholm skulle förlora i konkurrenskraft på grund av sina höga boendekostnader. Titta på London, New York och Paris. Titta på vad man har för priser där. Man har i och för sig också fastighetsskatt, men man har ju en utveckling som t.o.m. är värre än den i Stockholm.

Ta exemplet Silicon Valley, som har en utveckling på fastighetsmarknaden som innebär att vanligt folk inte kan bo där. Man har också en fastighetsskatt enligt Californiamodellen. Man betalar faktiskt fastighetsskatt i procent av erlagd köpeskilling, alltså inte långt ifrån det vi har.

Ska vi börja med differentierade skattesystem i olika delar av landet? Det är ju det moderaterna just nu föreslår. Vi ska ha speciella lösningar för Stockholm. Jag tror att inom en nation bör man ha ett generellt skattesystem. Och det bör fånga upp de problem som finns.

Det finns ett problem med begränsningsregeln, och det är marginaleffekter. Det vore intressant om ni läste Fastighetsbeskattningskommitténs förslag. Det har ni bevisligen inte gjort när ni säger att man inte har föreslagit någon lösning. Det finns lösningar. Det finns t.o.m. färdig lagtext. Det vore intressant om ni läste den först innan ni uttalade er.

Skenskrivningsbegreppet tas upp. Det är inga som helst problem. Det avfärdas med ganska stor kraft.

Slutligen vill jag bara ställa en fråga till finansministern: Kan vi inte i de samverkande partierna sätta oss ned inför vårpropositionen och diskutera igenom detta, inte inför medierna de två tre sista veckorna utan ta en grundlig diskussion om förmögenhetsskatten inte minst när det gäller fastighetsdelen och göra det i januari?

Anf. 27 HELENA HÖIJ (kd):

Fru talman! Jag kan bara konstatera att finansministern inte gav några besked när det gäller begränsningsregeln och dess vidare utformning. Om det nu är så att den i stort sett finns framme och kommer under våren vore det ju klädsamt om de småhusägare som faktiskt känner oro inför framtiden kunde få någon form av besked här i dag. Det vore klädsamt om de också kunde få besked – och där vill jag understryka det Per Rosengren säger – när det gäller förmögenhetsskatten, som ju för många påverkas stort av de höjda taxeringsvärdena.

Finansministern nämner i sitt andra inlägg bristen på bostäder som ett av problemen i Stockholm. Det kan vi nog alla hålla med om. Men den brist på bostäder vi har i Stockholm har inte skapats under de två senaste åren av borgerlig majoritet i Stockholms stadshus. Den har ju skapats av regleringar på bostadsmarknaden och höga skatter under en lång period. Jag kan försäkra finansministern om att det som kan göras på kommunal nivå arbetar man hårt med i Stadshuset.

Faktum kvarstår: Vi har en bostadsbrist i dag. Det gäller att vi på olika sätt försöker mildra denna. Min fråga är om det med den situation

som råder i dag, med stigande fastighetspriser och därmed höjda boende-kostnader, är klokt att späda på kostnadsökningen med en upptining av taxeringsvärdena. Det blir ju en akut situation. I den situationen vore det väl bäst att låta taxeringsvärdena vara frysta ytterligare ett tag.

Anf. 28 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Jag har verkligen full förståelse för att finansministern har svårt att hinna svara på alla frågor när debattörerna är många och han har bara *en* talartid till förfogande. Likafullt vill jag påminna om att jag ställde tre frågor som över huvud taget inte berördes i svaret.

Det gällde för det första om finansministern skulle kunna reflektera lite över nya marginaleffekter som uppstår samtidigt som man försöker jobba bort de gamla för låg- och medelinkomsttagare, särskilt småbarns-mammor.

Hur ser finansministern för det andra på att taxeringsvärdena nu blir mycket högre än vad ni räknade med när ni gjorde budgeten, vilket innebär att skatteuttaget kommer att bli högre än vad ni då tänkte er?

För det tredje: Hur ser man på Stockholm som tillväxtmotor?

När det i övrigt gäller bostadsbyggandet kan jag som vanligt inte låta bli att konstatera att det förs en ganska löjlig sandlådedebatt mellan de socialdemokratiska regeringsledamöterna och moderaterna i regionen. Jag kan bara upplysningsvis informera finansministern om att minsann inte heller hans partikamrater i de andra Stockholmskommunerna bygger några bostäder. Förhållandet är väl ungefär lika jäms över. Det beror förmodligen på helt andra omständigheter än den partifärg som de ansvariga har.

I min hemkommun Botkyrka har det inte byggts något på tio år. Nu ska regeringen tydligen lägga ut en helt ny stadsdel där. Vi har från 70-talet ganska god erfarenhet av att det kanske inte är det allra bästa sättet att bygga nya bostäder att lägga ut hela stadsdelar. Men det är kanske ett enkelt sätt att få nya sandlådeargument.

Det är viktigt och riktigt att väldigt många fler i Storstockholsregionen än i övriga Sverige bor i flerfamiljshus. Många fler barn växer här upp i höghuslägenheter än runtom i landet. Men fortfarande gäller att alla småhusägare i Stockholm kommer att få höjd skatt, även de som har små radhus i Haninge och Botkyrka.

Jag vill återigen uppmana finansministern att något besvara frågeställningarna kring marginaleffekterna och de nya högre taxeringsvärdena.

Anf. 29 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Finansministern säger för att försöka svara på alla de frågor som han har fått om begränsningsregeln: Förslag kommer i vår. Ja, finansministern sade i våras att det till hösten kommer förslag som skulle lösa alla problem. Här står vi nu utan att ha något förslag som löser alltihop, bara ett förslag om att ta bort frysningen av taxeringsvärdena.

Tydligen ser finansministern inga problem alls med begränsningsregeln, marginaleffekterna och skenskrivningarna. Det är då intressant att andra socialdemokrater så sent som den 24 oktober i *En skattepolitik för välfärd och god miljö*, slutrapport från den socialdemokratiska skattegruppen, tog upp precis de problem som jag pekat på. De ser tydligen att

det finns betydande problem, men finansministern verkar ha en helt annan uppfattning.

Vi moderater vill, som alla vet, ta bort fastighetsskatten. Vi vill börja med att frysa taxeringsvärdena och halvera markvärdet, och vi vill ta bort förmögenhetsskatten. Vi ger alltså ganska raka och klara besked om vad som gäller. Förslagen är dessutom finansierade. Vi brukar alltid få höra från finansministern att våra förslag inte är finansierade, men det är de.

Vilken metod har då finansministern för att ge besked? Jo, det är att hålla människor på sträckbänken. Finansministern har aldrig funderat på den vardagsoro som väldigt många kan känna över att inte få besked om de ska kunna bo kvar eller inte, över hur mycket de ska betala i fastighetsskatt och förmögenhetsskatt. Det rör sig faktiskt om människor av kött och blod, och alla bor vi. Jag brukar säga: Bara den som bor i en husbåt kan kanske klara sig från finansministerns ingrepp.

Ge ett klart besked här och nu, finansministern!

Anf. 30 CATHARINA HAGEN (m):

Fru talman! Jag vill först och främst klargöra att Moderaterna vill avskaffa fastighetsskatten i hela landet. Vi vill inte ha en differentierad fastighetsskatt, utan vår politik innebär ett totalt avskaffande av fastighetsskatten på sikt.

Jag vill också ta upp det förhållandet att fastighetsskattens konstruktion i dag slår extra hårt mot tillväxtområdena, eftersom ett tillväxtområde per definition ofta får en obalans på bostadsmarknaden, även om den är extra mycket i obalans i Sverige och i Stockholm.

I och med att fastighetsskatten är konstruerad så att den är beroende av försäljningspriset på bostäderna och lokalerna slår den extra hårt om marknaden är i obalans. Det är inte bra i Silicon Valley och inte heller i Sverige.

Argumentet att vi har höga boendekostnader och lokalkostnader i andra centrum i världen håller inte alls. Fastighetsskatten och boendekostnaderna är bara en del av det som vi konkurrerar med. Det är många gånger för oss svårt att påverka faktorer i andra länder som bättre klimat, bättre geografiskt läge, mer attraktiva språkområden och bättre utvecklingsmöjligheter. Vi måste däremot ta tag i de problem som vi kan påverka, och skatterna är en del av dessa.

Mot denna bakgrund vill jag återigen fråga finansministern: Anser finansministern att fastighetsskatten bidrar till att utveckla Stockholm som tillväxtregion?

Anf. 31 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Stockholmsregionens huvudproblem är framför allt för ungdomar brist på bostäder. Vad gäller ansvarsförhållanden kan jag inte bortse från att ett antal kommuner i det här länet – Lidingö, Danderyd, Täby m.fl. – inte har byggt några bostäder på många år. De har lika länge varit styrda av Moderaterna. När Moderaterna tillsammans med kristdemokrater och andra borgerliga nu styr i Stockholms stadshus är det tyvärr samma situation också där. Inte heller Stockholm bygger längre några bostäder.

Margareta Cederfelt kan nu möjligtvis säga att det inte byggs därför att man inte får ta ut tillräckligt höga hyror. Jag tycker att det är en ringa

tröst för de ungdomar som inte får någon bostad att Moderaterna skulle kunna tänka sig att ge dem en bostad, om de fick ta ut ännu högre hyror.

Det är viktigt att ha klart för sig att de frysta taxeringsvärdena under senare år faktiskt har gynnat dem som har fått de högsta höjningarna av sina fastighetstaxeringsvärden. Det har inte blivit någon höjning av fastighetsskatten vare sig 1997, 1998, 1999 eller 2000 för dem som har haft relativt snabba prisstegringar på sina fastigheter och som därmed skulle ha betalat mycket mer i fastighetsskatt. Ju större värdestegring som man har haft på sin fastighet, desto mer har man alltså tjänat på de frysta fastighetstaxeringsvärdena. Jag förstår att Moderaterna gärna vill att man fortsätter att frysa fastighetstaxeringsvärdena, eftersom de som har de högsta prisökningarna skulle tjäna mest på det.

Det stora som har hänt i svenskt bostadsbyggande och i de svenska bostadskostnaderna under senare år är att regeringen via den ekonomiska politiken har haft sådana framgångar med den låga räntan och den låga inflationen att alla småhusägare och faktiskt alla hyresgäster har fått sänkta kapitalkostnader via lägre räntekostnader under senare tid.

Vi har kunnat pressa boendekostnaderna för vanliga småhusägare i Stockholmsområdet som har haft en halv miljon eller en miljon kronor i lån. De har fått en rejäl sänkning av sina boendekostnader därför att vi har hållit en så låg räntenivå. Det är ett resultat av en mycket framgångsrik ekonomisk politik som den socialdemokratiska regeringen har drivit under senare år.

Jag vill när vi nu diskuterar fastighetstaxering understryka att det faktiskt inte handlar om att vi ökar beskattningen på fastighetsskatteområdet. Vi kommer att ta ut lika mycket i fastighetsskatt nästa år som i år. Skatteuttaget är oförändrat. Det sker en viss omfördelning som gör att de som har de snabba ökningarna av fastighetstaxeringsvärdena på sina hus får betala mer, men för de allra flesta både i hela landet och i Stockholmsregionen handlar det faktiskt om att få sänkta fastighetsskatter under nästa år.

Jag vill gärna påminna om att regeringen också har föreslagit en sänkning av inkomstskatten nästa år, liksom vi sänker den i år. Vi sänker nästa år inkomstskatten även för 1,7 miljoner pensionärer. Även den som får höjd fastighetsskatt nästa år kommer därför i de allra flesta fall totalt sett ändå att få sänkt skatt genom de inkomstskattesänkningar som regeringen har föreslagit i övrigt i budgetpropositionen.

Bostadsbyggandet skulle behöva öka kraftigt i Stockholmsområdet, och det initiativ som regeringen har tagit tillsammans med den socialdemokratiskt styrda Botkyrka kommun är att bygga flera tusen bostäder på Tullinge flygfält. Jag skulle välkomna om också någon moderat kommun vore intresserad av en uppgörelse och en samverkan med staten och regeringen om ett så stort bostadsbyggande. Men det behövs nog en ändring i 2002 års val så att vi får andra ledningar i kommunerna i Stockholms län, om vi ska kunna få till stånd ett bostadsbyggande inte bara i Botkyrka utan även i andra kommuner. För detta krävs att vi kan byta ut de moderata ledningarna mot socialdemokratiska kommunledningarna.

Anf. 32 MARGARETA CEDERFELT (m):

Fru talman! Herr finansminister! Jag sade inte att det inte byggs. Jag sade att Stockholm bygger igen, för det är precis det som nu sker. Den

borgerliga majoriteten i Stockholms stad bygger mycket och skulle kunna bygga ännu mer, om det fördes en bättre skattepolitik.

Att jag har tagit upp frågan om fastighetsskatt i Stockholmsperspektiv beror på att det är just i Stockholm som effekterna blir så tydliga.

Finansministern säger att uttaget av fastighetsskatt kommer att vara lika omfattande nästa år som i år. Det kommer bara att ske en viss omfördelning. Omfördelningen är till Stockholms nackdel. Det är precis vad flera riksdagsledamöter från Stockholm har tagit upp. Det är ett problem för boende i Stockholmsregionen.

Finansministern har ett inlägg kvar. Där har han en möjlighet att tala om för stockholmarna att det ska gå att bo kvar. Tala om för pensionärerna att det går att bo kvar, även om lånen är amorterade och grannens fastighet har sålts för en dyr peng. Tala om för den skuldsatta barnfamiljen att det går att bo kvar. Finansministern har också möjlighet att vara lyhörd för sin partikollega, det socialdemokratiska oppositionsrådet i Nacka, som har väddat till finansministern att göra någonting åt skatterna, så att det ska vara möjligt att bo i Stockholm. Ge det beskedet nu!

Anf. 33 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Möjligheten att bo i Stockholm i dag och i framtiden hänger ihop med många olika saker. Först och främst måste vi öka bostadsbyggandet, eftersom det är en kraftig bostadsbrist för framför allt ungdomar i Stockholmsregionen. Det ansvaret är tydligt. Två tredjedelar av länets kommuner inklusive den största kommunen, Stockholms stad, är styrda av borgerliga och moderata krafter. Huvudansvaret ligger på dem som inte vill bygga.

Margareta Cederfelt säger att det byggs i Stockholm. Det är väl möjligen luftslopp. Under denna mandatperiod med borgerlig ledning har varken jag eller ungdomarna sett några bostäder byggas som de kan flytta in i.

Regeringen har försett stockholmare och övriga människor i vårt land med bättre ekonomiska förutsättningar än på mycket länge. Vi har rätt ut den ekonomiska kris som Moderaterna kastade in landet i, i början på 90-talet. Vi har nu en bättre ekonomisk utveckling än vi har haft på mycket länge i hela Sverige, framför allt i Stockholmsregionen. Vi har haft möjlighet att inför nästa år föreslå skattesänkningar för alla löntagare och företagare och för en stor grupp pensionärer. Vi har också möjlighet att höja studiebidragen under de kommande åren, vilket ger ungdomar större chanser till utbildning.

De allmänekonomiska förutsättningarna är mycket bättre än på länge för att åstadkomma bostadsbyggande i hela Sverige, inte minst i Stockholmsregionen. Det som framför allt behöver ändras är den ovilja och det marknadstänkande som finns hos de moderata kommunledningarna i Stockholms län. De är hindret för att ungdomar ska få bostäder under åren framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.32 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

9 § Svar på interpellation 2000/01:53 om utflyttning av akademiker

Anf. 34 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Lennart Kollmats har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska utflyttningen av akademiker från Sverige.

Bakgrunden till Lennart Kollmats fråga ges av en artikel på DN-debatt som hänvisar till en rapport som enligt Kollmats visar på en stor utflyttning av akademiker från Sverige. Baserat på denna rapport hävdar Kollmats att det krävs förändringar i den politik som leder till en sådan utflyttning.

Först vill jag stanna vid två inledande och avgörande frågor; dels hur vi ska se på ökad rörlighet över gränserna, särskilt för högutbildad arbetskraft, dels vad vi faktiskt vet om flyttningsströmmarna.

I den första frågan kan konstateras att Sveriges välstånd bygger på ett omfattande internationellt utbyte, stort tekniskt kunnande och framgångsrika exportföretag. Globaliseringen innebär nya möjligheter, inte minst för det svenska näringslivet, men kräver också goda kunskaper om omvärlden. I detta perspektiv är en ökad rörlighet över gränserna för exempelvis högutbildad arbetskraft något positivt. Det är bra att unga människor ser sig om i världen. De flesta som bosätter sig i utlandet flyttar tillbaka efter några år och tar då med sig värdefulla kunskaper. Men för att vi ska kunna tillgodogöra oss kunskaper om och perspektiv på omvärlden är det även nödvändigt att de som är födda utomlands och som ofta har mycket svårt att få ett arbete som motsvarar utbildning och kvalifikationer – något som också Lennart Kollmats noterar – integreras bättre på arbetsmarknaden.

Den rapport Lennart Kollmats indirekt refererar till har ännu inte offentliggjorts, och jag kan därför inte värdera de nya siffror Kollmats talar om. Inom Utbildningsdepartementet har dock under 1990-talet gjorts analyser, baserade på SCB-statistik, av flyttströmmarna som ger en annan bild. Kollmats fokuserar på utflyttning av svenska akademiker. Men det är naturligtvis också nödvändigt att beakta inflyttningen för att få en mer fullständig bild. Då kan konstateras att de högskoleutbildade som rekryterades från utlandet till den svenska arbetsmarknaden var ungefär lika många som de som flyttade till utlandet.

En ökande andel av de svenskar som flyttar ut återvänder till landet. Detta kan förklaras av konjunkturuppgången under andra hälften av 1990-talet.

För hela 1990-talet präglades migrationen av stora svängningar men med ganska konstanta nettotal för svenskfödda och med stor invandring av flyktingar särskilt under 1993 och 1994. Det senare bidrog till ett ovanligt stort tillskott av högutbildade till landet. Under 1999 har rörligheten mattats av.

Som jag inledningsvis konstaterade finns det trots stor efterfrågan på arbetskraft fortfarande många utan arbete bland personer som invandrat till Sverige. Många av dem har en kortare utbildning än den som arbetsgivarna kräver. De politikförändringar som Lennart Kollmats efterlyser har i denna del redan inletts. Alla nivåer inom det svenska utbildningsväsendet är nu engagerade i att på olika sätt bidra till förbättrad sysselsättning bland personer som flyttat till Sverige.

Lennart Kollmats tar avslutningsvis upp skatterna, som är det område jag har det direkta ansvaret för. Givetvis är det angeläget att det råder goda skattemässiga villkor för arbete och utbildning i Sverige. Samtidigt bör skattenivåerna, särskilt deras betydelse för arbetskraftens rörlighet över gränserna, relateras till exempelvis kvaliteten på de offentligt tillhandahållna tjänster som finansieras genom skatterna. På skatteområdet vill jag i likhet med Lennart Kollmats ändå påminna dels om den inkomstskattereform som inletts och i och med nästa år genomförts till hälften, dels om den utredning som nyss har påbörjats kring internationaliseringens betydelse för svenska skattebaser och svensk framtida skattestruktur. Genom denna utredning kommer vi att få ett bättre underlag för att bedöma skatternas betydelse för rörligheten över gränserna bl.a. för den högutbildade arbetskraften.

Anf. 35 LENNART KOLLMATS (fp):

Herr talman! Åhörare! Först och främst vill jag tacka finansministern för svaret. Det här är en fråga som sträcker sig över flera departement. Jag visste därför inte riktigt vem jag skulle interpellera. Jag valde finansministern, eftersom finanserna egentligen greppar över alla områden.

Finansministern har redan råkat ut för jordbruksdebatt och bostadsdebatt här i eftermiddag. Jag uppskattar att finansministern nu inte bara tar upp de skattepolitiska effekterna utan också de utbildningspolitiska och de arbetsmarknadspolitiska effekterna. De senare låg kanske inte så långt borta.

Jag vill börja med att kommentera skattepolitiken. Finansministern antydde att skattenivån är den riktiga med tanke på de offentliga utgifter vi har. Det är en synpunkt som jag i sig inte delar. Men den debatten har finansministern haft med Karin Pilsäter, så den lämnar jag därhän här och nu.

Samtidigt tycker jag att det känns som om finansministern tar ganska lätt på situationen med framför allt marginalskatteeffekterna. Jag är tämligen övertygad om att de bidrar till att både nyutbildade svenska ungdomar med t.ex. civilekonomexamen eller civilingenjörsexamen och andra högutbildade akademiker flyttar utomlands.

Vi är helt överens om att det är bra med internationellt utbyte. Men jag anser att det sker i en riskabel utsträckning och att trafiken tillbaka är alltför tunn. Så pass många har jag personligen träffat att jag vet att vårt skattesystem bidrar till att vi har en nettoutflyttning av högutbildade akademiker.

Riksdagen inklusive socialdemokraterna har beslutat att ge skattelättnader till utländska experter. Det hade väl inte varit nödvändigt om inte finansministern insett att vi har ett problem i det här avseendet. Slutsatsen borde bli att skatterna generellt bör ses över för alla svenskar. Bl.a. bör till en början ingen ha en marginalskatt överstigande 50 %, dvs. att man har hälften kvar.

När det gäller utbildningen ser jag två grupper som vi diskuterar. Det är dels svenskar med högskoleexamen, som jag har tagit upp, dels invandrare med motsvarande utbildning. Allas arbete i ett samhälle är självklart viktigt. Men det är ingen tvekan om att just dessa grupper har en positiv dragkraft i det svenska samhället och har stor betydelse för vårt välfärdssamhälle.

Om vi börjar med den svenska gruppen menar finansministern att det är nödvändigt att också beakta inflyttningen för att få en mer fullständig bild och inte bara se på utflyttningen. Men de siffror jag har och redovisar är nettosiffror. Inflyttningen är alltså medräknad. Här måste ha skett en missuppfattning.

Även om det i dag sker en återinvandring är den inte i paritet med migrationen. För att ta civilingenjörer som exempel var det en positiv balans i migrationen kring år 1990. Men sedan år 1991 är det inte det enligt de uppgifter jag har. Likadant är förhållandet för ekonomer och, fast inte lika tydligt, även för läkare.

Sedan tar finansministern upp rekrytering av högskoleutbildade från utlandet till den svenska arbetsmarknaden. Jag blev lite förvånad över det. Jag trodde att invandringen under den senaste tioårsperioden handlade i stort sett bara om flyktingar. Någon arbetskraftsinvandring kände jag inte till.

Beträffande dem som kommer som flyktingar är det många som återvänder till hemlandet så snart skälen till flykten är över. Totalt sett har vi en nettoutvandring även av högskoleutbildade invandrare.

Finansministern skriver i sitt svar: "Alla nivåer inom det svenska utbildningsväsendet är nu engagerade i att på olika sätt bidra till förbättrad sysselsättning bland personer som flyttat till Sverige." Formuleringen är ganska svepande. Men jag hoppas innerligt att finansministern har rätt i det. De behövs verkligen.

Bl.a. måste vi se till att vi blir bättre på att jämföra kunskaper i Sverige med kunskaper som inhämtats i ett annat land, s.k. validering av examina och betyg.

Anf. 36 PER BILL (m):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i det finansministern säger om att det är bra med en rörlighet. Det är det verkligen. Vi får inte fastna i att det är någonting dåligt eller fult att jobba utomlands och att vi ska försöka stoppa den ökade rörlighet som finns. Det är verkligen fel väg. Däremot ska vi se till att det finns goda möjligheter att få dessa personer att flytta tillbaka. De ska känna att Sverige är ett av många bra ställen där man kan förverkliga sina livsideer.

Det är lite grann här som problemen ligger. Vi skulle vilja få tillbaka fler av dem som flyttar ut. Jag har träffat ganska många i Silicon Valley och på andra ställen som säger att de gärna skulle vilja flytta tillbaka efter några år men att de inte har råd. Det andra är att vi också skulle

behöva en nettoström, dvs. en ren arbetskraftsinvandring av riktigt duktiga högskoleutbildade människor.

I Sverige måste det framför allt finnas attraktiva regioner som på samma sätt som Silicon Valley eller något annat tillväxtområde kan locka till sig de allra bästa personerna. De är de personerna som kan starta företag som helt plötsligt har tiotusentals anställda.

Det är här som vi kommer att se en otrolig kamp mellan olika regioner om dessa individer. Då handlar det, tror jag, om att skapa ett riktigt bra företagsklimat där företagen kan växa, där skatterna är rimliga och där byråkratin är liten. Men ännu viktigare blir det kanske att skapa ett riktigt bra individklimat där varje individ har möjlighet till växt, där varje individ har möjlighet att förbättra sig själv och så att säga ha en kreativ närmiljö. Det kommer att inkludera bättre skolor, närhet till universitet och mycket annat.

Vi kommer att få jobba hårt för att verkligen få ett riktigt bra individklimat. Dels har vi världens högsta skatter. Dels har vi fortfarande ganska mycket problem när det gäller exempelvis utbildning. Men framför allt börjar vi lite grann på minus 5 eftersom vi inte har ett klimat när det gäller väder och vind, ”beacher” och annat som riktigt kan mäta sig med många av de områden som är de allra största magneterna. Det är ju ingen tvekan där. Om vi tittar på var de nya framtidsområdena växer fram är det ganska ofta på ställen där det är mycket trevligt att bo. Därför kan man inte underskatta den globala konkurrensen om de bästa forskarna, om de bästa företagsledarna och om de mest kreativa individerna. Här måste alla politiska krafter i Sverige verkligen försöka se till att duktiga individer kan lockas till Sverige. Om vi inte kan göra det kommer vi att få stora problem med att kunna hjälpa dem som i dag kanske behöver hjälp via skattsedeln.

Anf. 37 CATHARINA HAGEN (m):

Herr talman! Bakgrunden till den här debatten är det faktum att högutbildade personer utgör en trång sektor, inte bara i Sverige utan även i andra länder. I stor utsträckning berör finansministern i sitt svar de problem som vi i Sverige har med invandrade flyktingar som är högutbildade men som inte hittar ett arbete. Men vad de problemen beror på är egentligen en annan fråga. Den här debatten rör egentligen problemet att det är olika typer av migrationsströmmar som vi talar om.

Vi har flyktinginvandring till Sverige. Visserligen är väldigt många högutbildade, men de har problem med att hitta jobb. Det är *en* sida av saken. Men vi har också en väldigt stor utvandring av högutbildade svenskar – en ren arbetskraftsutvandring, av skäl som tidigare talare här har tagit upp. Därför tycker jag att finansministern här måste återkomma med ett svar om vad regeringen tänker göra för att locka tillbaka den högutbildade arbetskraften till Sverige.

Även om många förr i tiden flyttade tillbaka till Sverige finns det mycket som pekar på att så alls inte blir fallet i framtiden. Det är ju en helt annan transparens nu, och man har i dag helt andra möjligheter att förflytta sig mellan länderna och åka hem till sina familjer jämfört med hur det var förr. Numer är det billigt att resa, och det är inte svårt att vara utomlands. Vidare är kännedomen om skattesystemen i olika länder mycket bättre i dag än den var förr.

Jag skulle vilja fråga finansministern vilka förslag regeringen har när det gäller de högutbildade. Den skattereform som finansministern nämner i sitt svar rör ju endast låg- och medelinkomsttagare, men här diskuterar vi inte deras problem, utan vi diskuterar de skatteproblem som kan finnas för högutbildade svenskar. De har ofta högre löner, så deras problem löses ju inte alls med finansministerns förslag om en skattereform.

Är det verkligen så, finansministern, att det enda regeringen har att komma med är införandet av en expertskatt för utländska experter? Svenskar diskrimineras således. Är detta alltså det enda förslag som regeringen har att komma med när det gäller högutbildad arbetskraft?

Anf. 38 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det är bra om vi är överens om att det är viktigt med ett internationellt utbyte. I takt med att Sverige är aktiv medlem i Europeiska unionen och i andra internationella forum tror jag att vi har att räkna med att det kommer att vara vidgade strömmar både till och från Sverige.

Min bild – hämtad från offentlig statistik, bl.a. från SCB – är en annan än den som här förs fram, nämligen att vi i stort sett har lika stora strömmar från Sverige som till Sverige.

Som ett sista intressant exempel kan jag nämna att under senare tid har flera hundratal läkare, bl.a. från Polen, sökt sig till Sverige. Samtidigt vill jag framhålla att jag inte tror att man ska ha som ambition att Sverige ska dränera omvärlden på högutbildad arbetskraft. I stället är det nog bra att ha en balans mellan de här strömmarna även för framtiden. Sedan ligger det i sakens natur att det, med den mycket kraftiga utbyggnad av högskole- och universitetsutbildningen som skett under senare tid – det handlar faktiskt om en ökning från ett par hundra tusen högskoleplatser till, under de närmaste åren, runt 300 000 högskoleplatser – kommer att vara större strömmar.

Jag hoppas att alla tycker att det också är värdefullt om våra studenter söker sig utomlands för att skaffa sig internationell erfarenhet. Jag är säker på att strömmarna kommer att kunna gå åt båda hållen, ungefär på samma sätt som de hittills gjort. Ett ökat internationellt samarbete har alla länder att tjäna på. Den typ av expertskatt som vi nu är på väg att införa är egentligen bara ett sätt att komplettera Sveriges konkurrenssituation så att vi har samma fördelar som andra länder som har den här typen av expertskatt. Detta är naturligtvis också ett sätt att exempelvis stärka internationellt forskarutbyte.

Anf. 39 LENNART KOLLMATS (fp):

Herr talman! Visst – vi är helt överens när det gäller det internationella utbytet och även om vikten av detta. Samtidigt vill jag säga att jag inte är lika övertygad som finansministern om att strömmarna i framtiden kommer att vara likartade åt båda hållen. Det kan ju vara så att de uppgifter som vi har inte riktigt stämmer överens med varandra. Jag tror att det handlar om definitionen av vad högskoleutbildning är. Enligt uppgifter som jag har fått är definitionen att det är fråga om högskoleutbildning så fort man har 20 högskolepoäng. Men jag har talat om högutbildade akademiker, alltså om dem som har civilingenjörs- eller civilekonomexamen – inte bara strökurser, som i och för sig kan vara nyttiga. Det kan alltså

finnas en differens i tolkningarna av siffrorna bara därför att vi har olika utgångspunkter.

Som jag tidigare sagt är jag, bl.a. av skatteskal, inte alls övertygad om att strömmarna kommer att vara i balans. Jag tror helt enkelt inte på det. Om finansministern inte tycker att detta är ett problem kan jag förstå att han inte vill göra så mycket mer åt det. I så fall kan jag bara konstatera att vi har mycket olika uppfattningar. Det är bara framtiden som utvisar vem som har rätt. Jag är dock väldigt orolig för det sättet att chansa.

Anf. 40 PER BILL (m):

Herr talman! Balans i strömmarna talar finansministern om. Jag hoppas att varje individ själv försöker hitta det ställe i världen där han eller hon kan förverkliga sina drömmar och ideal. Vårt jobb kommer att vara att försöka se till att Sverige och olika regioner i Sverige tillhör de ställen som individerna vill komma till.

Jag är oroad och tycker att regeringen för en alldeles för storstadsfientlig politik, inte minst vad gäller det senaste påfundet med två tredjedels demokrati – man vill ju stoppa borgerliga tillväxtområden i arbetet med att fortsätta att skapa ett riktigt bra klimat för företag och för individer. Där är den utveckling som vi ser mycket oroande.

Om någon för tio år sedan hade sagt att om tio år kommer huvudkontoren för Astra, Pharmacia, Volvo, delar av Ericsson osv. att ha flyttat från Sverige skulle man nog ha sagt: Nej, det är inte möjligt – så illa kan det inte gå.

Men vi har sett en mycket tydlig företagsflytt av huvudkontor, och den forskning som finns på området säger att ganska fort efter kommer forskningen, som ofta anses som så strategisk att den följer huvudkontorsflytten.

Vi ser en företagsflytt, och vi ser *brain drain* av Sverige. Någonting som också är tragiskt är att vi ser omvänd *brain gain*, dvs. att vi inte är duktiga på att ta vara på de nya svenskarnas kvaliteter, utan vi låter högskoleutbildade individer som kommer till Sverige ägna sig åt städning i stället för att bli läkare.

Anf. 41 CATHARINA HAGEN (m):

Herr talman! Finansministern säger att ett sätt att lösa problemet med bristen på högutbildad arbetskraft i Sverige är en utbyggnad av högskolorna. Den utbyggnad som pågår med det stora antal studerande som finns där tror finansministern kommer att lösa problemet med bristen på högutbildad arbetskraft i framtiden. Vi har i Sverige ett väldigt förmånligt studiestöd, och vi har avgiftsfria universitet, så jag tror att utbyggnaden av den högre utbildningen i Sverige säkerligen kommer att locka inte bara svenskar utan även många internationella ungdomar till att utbilda sig i Sverige.

Men min fråga till finansministern är: Vad kommer att få dem att stanna?

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2000/01:40 Initiativ från Republiken Frankrike inför antagandet av rådets direktiv om harmonisering av bötesstraffen för de transportörer som till medlemsstaternas territorium befordrar medborgare i tredje land som saknar de resehandlingar som krävs för inresa *13138/00 FRONT 61 COMIX 804* till socialförsäkringsutskottet

2000/01:41 Förslag till rådets direktiv om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredje land *EGT C 243, 2000* till socialförsäkringsutskottet

11 § Anmälan om inkomna uppteckningar vid EU-nämndssammanträde

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 20 oktober inkommit.

12 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Finansutskottets betänkanden 2000/01:FiU1 och FiU11
Bostadsutskottets betänkande 2000/01:BoU3

13 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Propositioner
2000/01:19 Bättre förutsättningar för värdepapperisering
2000/01:35 Samverkan mellan civil och militär flygutbildning m.m.

Konstitutionsutskottets betänkande
2000/01:KU5 Lagstiftningsprocessen

Utbildningsutskottets betänkande
2000/01:UbU5 Maxtaxa och allmän förskola m.m.

Finansutskottets betänkande
2000/01:FiU13 Vissa frågor om AP-fonderna

Justitieutskottets betänkande
2000/01:JuU4 Ny insiderstrafflag

Utrikesutskottets betänkande
2000/01:UU3 Exportkontroll m.m. av produkter med dubbla användningsområden

Prot. 2000/01:30
21 november

Trafikutskottets betänkande
2000/01:TU6 Finansiering av marknads kontroll av radio- och teleterminalutrustning

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2000/01:MJU3 Vissa miljöfrågor

14 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 17 november

2000/01:126 av *Gunnar Hökmark* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Globaliseringen och den svenska skattepolitiken

2000/01:127 av *Sofia Jonsson* (c) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Elevers rätt till kunskap

den 20 november

2000/01:128 av *Sven Bergström* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Idrotten, folkhälsan och samhällets stöd

2000/01:129 av *Desirée Pethrus Engström* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Migrän

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 november.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 17 november

2000/01:248 av *Mikael Odenberg* (m) till utrikesminister Anna Lindh
Svenska ambassaden i Ankara

2000/01:249 av *Per Landgren* (kd) till utrikesminister Anna Lindh
Förföljelse av falungong-utövare i Kina

2000/01:250 av *Sven Bergström* (c) till näringsminister Björn Rosengren
Vägstandarden

2000/01:251 av *Johan Pehrson* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Flyktingars rätt till vård

den 20 november

2000/01:253 av *Carina Hägg* (s) till socialminister Lars Engqvist
Östrogenbehandling

2000/01:254 av *Ola Karlsson* (m) till försvarsminister Björn von Sydow
Försvarets bilar

2000/01:255 av *Ewa Larsson* (mp) till kulturminister Marita Ulvskog
Skeppsholmen

2000/01:256 av *Kerstin Kristiansson Karlstedt* (s) till näringsminister
Björn Rosengren
Sandöbron

den 21 november

2000/01:257 av *Gun Hellsvik* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Livstidsstraff

2000/01:258 av *Susanne Eberstein* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Villkoren för medföljande till anställda på svenska ambassader

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 28 november.

16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 17 november

2000/01:179 av *Jan Erik Ågren* (kd) till miljöminister Kjell Larsson
Etanol

2000/01:183 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till miljöminister Kjell Larsson
Allergisanering av förskolor och skolor

2000/01:184 av *Annelie Enochson* (kd) till miljöminister Kjell Larsson
Spridning av legionellabakterier

2000/01:190 av *Gudrun Lindvall* (mp) till miljöminister Kjell Larsson
Miljögift i bensin

2000/01:202 av *Jonas Ringqvist* (v) till jordbruksminister Margareta
Winberg

Offentligt register för odling av GMO-grödor

den 21 november

2000/01:197 av *Eva Arvidsson* (s) till finansminister Bosse Ringholm
Försäljning av statlig mark i skärgården

2000/01:215 av *Helena Bargholtz* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Ersättning för arbetsskador

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 november.

17 § Kammaren åtskildes kl. 18.22

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 16.32 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Ledighet, m.m.	1
3 § Kompletteringsval till vissa utskott.....	1
4 § Meddelande om frågestund	2
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
6 § Svar på interpellation 2000/01:15 om aidsfrågan i Sydafrika	5
Anf. 1 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	5
Anf. 2 MARIANNE ANDERSSON (c).....	6
Anf. 3 HANS HJORTZBERG-NORDLUND (m).....	8
Anf. 4 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	8
Anf. 5 MARIANNE ANDERSSON (c).....	9
Anf. 6 HANS HJORTZBERG-NORDLUND (m).....	10
Anf. 7 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	10
Anf. 8 MARIANNE ANDERSSON (c).....	11
Anf. 9 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s)	11
7 § Svar på interpellation 2000/01:33 om jordbrukets produktionsmedel	11
Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	11
Anf. 11 INGVAR ERIKSSON (m).....	12
Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	12
Anf. 13 INGVAR ERIKSSON (m).....	13
Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	14
Anf. 15 INGVAR ERIKSSON (m).....	14
Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	15
8 § Svar på interpellation 2000/01:44 om fastighetsskatten i Stockholm.....	15
Anf. 17 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	15
Anf. 18 MARGARETA CEDERFELT (m).....	16
Anf. 19 PER ROSENGREN (v).....	17
Anf. 20 HELENA HÖIJ (kd)	18
Anf. 21 KARIN PILSÅTER (fp)	18
Anf. 22 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	19
Anf. 23 CATHARINA HAGEN (m)	20
Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	21
Anf. 25 MARGARETA CEDERFELT (m)	22
Anf. 26 PER ROSENGREN (v).....	23
Anf. 27 HELENA HÖIJ (kd)	23
Anf. 28 KARIN PILSÅTER (fp)	24
Anf. 29 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	24
Anf. 30 CATHARINA HAGEN (m)	25
Anf. 31 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	25
Anf. 32 MARGARETA CEDERFELT (m)	26
Anf. 33 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	27
Ajournering.....	28

Återupptagna förhandlingar	28	Prot. 2000/01:30
9 § Svar på interpellation 2000/01:53 om utflyttning av akademiker	28	21 november
Anf. 34 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	28	
Anf. 35 LENNART KOLLMATS (fp).....	29	
Anf. 36 PER BILL (m).....	30	
Anf. 37 CATHARINA HAGEN (m).....	31	
Anf. 38 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	32	
Anf. 39 LENNART KOLLMATS (fp).....	32	
Anf. 40 PER BILL (m).....	33	
Anf. 41 CATHARINA HAGEN (m).....	33	
10 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	34	
11 § Anmälan om inkomna uppteckningar vid EU-nämndssammanträde	34	
12 § Förnyad bordläggning.....	34	
13 § Bordläggning.....	34	
14 § Anmälan om interpellationer.....	35	
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	35	
16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	36	
17 § Kammaren åtskildes kl. 18.22.....	37	

